

Kunta- ja alueosasto

20.12.2024

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

hameenlinna.hao@oikeus.fi

Hallinto-oikeuden lausuntopyyntö 2.12.2024 (Diaarinumero 2641/2024)

Valtiovarainministeriön lausunto Hollolan kunnan valituksesta kunnan vuoden 2024 peruspalvelujen valtionosuudesta

Hämeenlinnan hallinto-oikeus pyytää valtiovarainministeriöltä lausuntoa Hollolan kunnan valituksesta, joka koskee valtiovarainministeriön 1.11.2024 tekemää päätöstä Hollolan kunnan oikaisuvaatimuksesta koskien valtiovarainministeriön 26.6.2024 tekemää päätöstä vuoden 2024 kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VN/35660/2023). Oikaisuvaatimuksen kohteena olleella päätöksellä on muutettu valtiovarainministeriön 21.12.2023 tekemää päätöstä vuoden 2024 kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta. Lausunto pyydetään toimittamaan viimeistään 31.12.2024.

1 Asian tausta

Hollolan kunta on aiemmin 12.3.2024 vaatinut oikaisua mainitusta asiasta 21.12.2023 tehdystä valtiovarainministeriön päätöksestä. Valtiovarainministeriö on hylännyt Hollolan kunnan oikaisuvaatimuksen 26.6.2024 antamallaan päätöksellä. Hollolan kunta on 4.7.2024 valittanut oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen, jossa asian käsittely on kesken.

Valtiovarainministeriö on lisäksi antanut 26.6.2024 kaikkia kuntia koskevan päätöksen vuoden 2024 kunnan peruspalvelujen valtionosuuden muuttamisesta elokuusta 2024 lukien. Tässä päätöksessä on otettu huomioon kaikkien kuntien oikaisuvaatimuksista johtuvat muutokset sekä muut valtion vuoden 2024 toisessa lisätalousarviossa hyväksytyt muutokset, jotka vaikuttavat kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen vuonna 2024. Mainittu päätös on lausunnon liitteenä 1.

Kaikki edellä mainitut valtiovarainministeriön päätökset ovat koskeneet samaa asiaa eli vuoden 2024 peruspalvelujen valtionosuutta. Valtiovarainministeriö katsoo, että kyse on samasta asiasta, joka on jo hallinto-oikeudessa vireillä edellä mainitun valituksen johdosta.

2 Valtiovarainministeriön vastaus esitettyihin vaatimuksiin

Valtiovarainministeriö toteaa, että Hollolan kunnan valituksessa ei tuoda esille mitään sellaista uutta selvitystä asian tosiseikastosta, jolla olisi ollut vaikutusta valituksenalaiseen päätökseen.

Valtiovarainministeriö viittaa 26.6.2024 Hollolan kunnan oikaisuvaatimukseen antamaansa päätökseen sekä Hollolan kunnan valituksesta hallinto-oikeudelle 30.8.2024 antamaansa lausuntoon sekä Hollolan kunnan oikaisuvaatimukseen 1.11.2024 antamaansa päätökseen (mainittu päätös 26.6. on lausunnon liitteenä 2 ja lausunto 30.8. liitteenä 3 ja päätös 1.11. liitteenä 4). Oikaisuvaatimuksiin annetuissa päätöksissä sekä hallinto-oikeudelle annetussa lausunnossa on selostettu asian ratkaisemiseen liittyvää kuntien ja hyvinvointialueen kuulemista, ratkaisun perusteena oleva lainsäädäntö ja tosiseikasto sekä valtiovarainministeriön oikeudellinen arviointi asiasta.

Lisäksi valtiovarainministeriö toteaa vielä valituksessa esille nostettuihin seikkoihin liittyen seuraavaa:

Hollolan kunta viitanee valituksessaan kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston 26.11.2024 antamaan oma-aloitteiseen lausuntoon numero 146 kuntajaon muutoksen kirjanpidollisesta käsittelystä. Lisäksi kunnan mukaan valtiovarainministeriön olisi päätöksen valmistelun yhteydessä tullut suorittaa nyt tehtyä laajempaa laillisuuden arviointia.

Valtiovarainministeriö toteaa, että kuntalain (410/2015) 112 §:n 1 momentin mukaan kunnan kirjanpitovelvollisuuteen, kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan sen lisäksi, mitä kuntalaissa säädetään, kirjanpitolakia.

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain ja kuntalain 113–116 §:n, 120 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdan sekä tämän pykälän 2 momentin nojalla annetun asetuksen soveltamisesta.

Valtiovarainministeriö toteaa, että ministeriön tai työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimivan jaoston tehtäviin ei kuulu ottaa kantaa kirjanpitovelvollisten yksittäisten kirjausten oikeellisuuteen. Tilintarkastajan tehtävistä on säädetty kuntalain 123 §:ssä ja tilintarkastuskertomuksen sisällöstä 125 §:ssä.

Kertomuksessa on esitettävä, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen) myöntää vastuuvapaus.

Vastineessaan valtiovarainministeriön hallinto-oikeudelle antamaan lausuntoon Hollolan kunta toteaa, ettei se ole ollut osallisena pakollisen varauksen arviointiin sen valmistelun missään vaiheessa. Arviointi tilinpäätösvaiheessa on tapahtunut edunsaajan eli hyvinvointialueen toimesta.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain (616/2021, jäljempänä voimaannpanolaki) 41 §:n 1 momentin mukaan siirrettävän

kuntayhtymän tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2022 allekirjoittavat hyvinvointialueen hallitus ja hyvinvointialuejohtaja. Lisäksi valtiovarainministeriö toteaa, että tilinpäätös tilikaudelta 2022 toimii perusteena voimaannpanolain 20 §:n mukaiselle kuntayhtymän varojen velkojen ja sitoumusten siirtämiselle hyvinvointialueelle.

Kuntayhtymän tilinpäätöksen laadinnassa on tullut kuntalain 112 §:n nojalla noudattaa kirjanpitolakia soveltuvien osin. Takautuvasti maksettavien palkkojen kirjaamisesta on annettu muun muassa kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue-kuntajaoston lausunto numero 133. Pakolliset varaukset tulee kirjata kirjanpitolain ja tilinpäätöksestä annettujen ohjeiden mukaisesti. Kuntayhtymän vuoden 2022 tilinpäätökseen on kirjattu pakollinen varaus, 20 miljoonaa euroa, vuodelle 2022 kohdistuvia palkkaharmonisaation kustannuksia varten sekä vastaava saaminen jäsenkunnilta pakollisesta varauksesta syntyneen alijäämän kattamiseksi. Kuntien velvollisuudesta kuntayhtymän taseeseen kertyneen alijäämän kattamiseen ajalta ennen kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueelle säädetään voimaannpanolain 33 §:ssä sekä yleisesti kuntayhtymän alijäämä kattamisesta kuntalain 117 §:ssä. Hollolan kunnan siirtolaskelmassa käytettäviä tietoja tarkistettaessa on sovellettu kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1393/2022) 7 §:n (muutettu asetuksella 885/2023) 2 momentin 3 kohtaa.

Tarkistettaessa kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 57 §:n 3 momentissa tarkoitettuja laskelmia vuonna 2023, kuntien yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi laskelmissa voidaan kunnan Valtiokonttorille ilmoittamista tilinpäätöstiedoista poiketen ottaa huomioon seuraavat tiedot, jos kyseinen kunnan tilinpäätöstieto vuodelle 2021 ja 2022 muutoin merkittävästi vääristäisi laskelmia yksittäisen kunnan tai hyvinvointialueen osalta:

3) siltä osin kuin kunta ei ole kirjannut sairaanhoitopiiriin ja erityishuoltopiiriin kuntayhtymien vuoden 2021 ja 2022 alijäämää sosiaali- ja terveydenhuollon kuluiksi, osuus alijäämästä jäsenkunnan kustannuksena kuntayhtymän tilinpäätöksen mukaan;

Valtiovarainministeriön päätöksessä 21.12.2023 ja oikaisuvaatimuksen johdosta 26.6.2024 annetussa päätöksessä on kyse kunnan vuoden 2024 valtionosuudesta ja sen perusteena huomioon otettavista tiedoista. Samasta asiasta on kyse myös 26.6.2024 annetussa kaikkia kuntia koskevassa päätöksessä vuoden 2024 kunnan peruspalvelujen valtionosuuden muuttamisesta ja Hollolan kunnan oikaisuvaatimukseen 1.11.2024 antamassa päätöksessä. Näin ollen valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan asiat olisi tarkoituksenmukaista käsitellä yhdessä. Ainakaan ministeriö ei pidä toivottavana

eikä tarkoituksenmukaisena, että hallinto-oikeus antaisi asiassa kahta, vieläpä mahdollisesti sisällöllisesti toisistaan poikkeavaa päätöstä.

Osastopäällikkö

Minna-Marja Jokinen

Lainsäädäntöneuvos

Saara Rahko

Liitteet

Liite 1. Päätös kunnan peruspalvelujen valtionosuuden muuttamisesta vuodelle 2024

Liite 2. Valtiovarainministeriön päätös 26.6.2024 Hollolan kunnan oikaisuvaatimuksesta koskien vuoden 2024 kunnan peruspalvelujen valtionosuutta

Liite 3. Valtiovarainministeriön lausunto Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle 30.8.2024

Liite 4. Valtiovarainministeriön päätös 1.11.2024 Hollolan kunnan oikaisuvaatimuksesta koskien vuoden 2024 kunnan peruspalvelujen valtionosuutta